אמרי שפר — פרשת ויקהל

אמרי שפר · להדפסה · מבית דוד

ויקהל משה את כל עדת גו' אלה הדברים אשר צוה ד' וגו'. והקשו חז"ל במדרש ילקוט למה לא נאמר ויקהל כו' אצל שום מצוה שבתורה רק כאן. ונראה כי ידוע דברי חז"ל לא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר האמונה וכן עיקר גאולה העתידה להיות ב"ב יהי' ג"כ ע"י' האמונה לכן בדורות אלו שהם עקבתא דמשיחא צריך כל א' מישראל לחזק האמונה בלבו מאד כי אנו רואים דרך רשעים צלחה שכל האפיקורסים הכופרים באמונת השם גדלו והצליחו ועי"ז יוכל ח"ו האדם לנטות מהאמונה וליקח מהם ראי' לכן צריך האדם לקבוע בלבו באמונה שלימה שיתגלה מהרה כבוד מלכותו ית' על כל העולם כולו וכל הרשעה כולה כעשן תכלה כמו שאנו אומרים ותמלוך אתה ד' לבדך על כל מעשיך וכו' והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל כו' והוא דוגמת החולה באחוזת הדם שקורין (גבליט) שנתערבו הדמים שלו בליחות המים שבאברים ונותנים לו הרופאים רפואות הידועים להם להכחיש את הגוף כדי להוציא ולהפליט ממנו כל תערובות הדמים הרעים שלא ישאר בו שום דם זולת אותו רביעית דם התמצית הנקי מאד שאותו רביעית דם אין אפשרי להתקלקל בשום פעם כל זמן שהנשמה באפו כי הוא עיקר מקור חיותו ואחר שנשאר הגוף נקי מכל הדמים הרעים אז מתפשט מחדש הכח והחיות מאותו מקור מכל הגוף ונעשה בריא כאולם כך כשאנו ממאסים דרך רשעים מכל וכל ומדבקים במקור העליון הנק' ראשית והוא גולגלתא בלשון הזוהר אשר משם נישפע האוד הקדוש והצח אל המוחין קדישין ומשם אל הדעת וכו' עד שבא אלינו אל עולם השפל הזה דרך העולמות הקדושים. וזה הוא ענין נשיאת ראש אשר ציוה השי"ת לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ר"ל כשתרצה לנשאות ראשם מן החסרונות שלהם דהיינו הרשעים המעיקין להם ונתנו איש כפר נפשו לד' בפקוד אותם ר"ל ימסרו את נפשם לד' בשעה שהם בחוסר זה ולא יהי' בהם נגף בפקוד אותם ר"ל שלא יזיק להם הערב רב והכופרים הנ"ל. זה יתנו מחצית השקל בשקל הקודש הוא ע"ד שאמרו חז"ל לעולם יראה אדם את עצמו כאלו הוא מחצה זכאי ומחצה חייב כדי שיכריע א"ע תמיד לזכות ע"י התורה ומצות וזה שכתב בעל הטורים ר"ת של "תשא "את "ראש "בני "ישראל עולה תרי"ג היינו שע"י תרי"ג מצות באים לנשיאות ראש הוא הנקודה העליונה בקע לגולגולת הנ"ל ר"ל שאור הקדוש דגולגלתא קדישא בוקע כל חלוני רקיע ויורד עד עולם השפל הזה ולכן ציוה הקב"ה לעשות האדנים של משכן מכסף השקלים, כדי לרמז סוד ענין השקלים הבאים מנשיאות ראש העליון על כל העולמות העליונים ויורד ג"כ למטה עד עולם השפל שמתפשט כבוד מלכותו בכל העולם עד שלא ישאר שום שמץ רשעות בכל העולם. וזה מרומז ג"כ בתיבת בראשי"ת שהוא ר"ת "בשקלים "תשא "את "ראש "בני "ישראל. ועפ"י זה יובן הפסוק ויקהל משה וגו' והיינו כי בפרשה הקודמת מבואר מעשה העגל שגרמו הערב רב להחטיא את ישראל והי' דבר זה רע מאד בעיני משה לכך עשה לישראל נשיאת ראש הנ"ל דהיינו שהעלה כל ניצוצי הקדושה מכל א' מישראל אל מקורו העליון כאשר ראה באספקלריא המאירה כל המקורין עילאין של כל אחד מישראל. וזה הוא ויקהל משה את כל עדת בני ישראל כי תיבת עד"ת הוא אותיות דע"ת ר"ל שקיבץ את כל נשמות ישראל אל הדע"ת שהוא מקור העליון אשר

משם בא השפעות הקדושה אל כל העולמות כדי שיתפשט כבוד מלכותו הקדוש גם לעולם השפל הזה ואז יהי' ד' למלך על כל הארץ וכל קרני רשעים יגדע תרוממנה קרנות צדיק ב"ב א"ס.

והואיל ואתי לידן נימא מילתא בטעמא על מה שמצאתי בכתבי האר"י ז"ל שהחודש אדר הוא מכונה בשם פה דעתיק וכדי להבין סוד הזה נ"ל עפ"י מה שאמרו חז"ל תחילת המחשבה סוף המעשה והוא ע"ד משל מי שיש לו איזה מחשבה במוח שבקדקדו אזי בלתי אפשר לשום אדם בעולם לדעת המחשבה הזאת כי אם ע"י תנועות האברים שלו דהיינו אם רואה שהוא עושה איזה מעשה בידים או ברגלים או בפה או בעינים אז יודעים שזה המעשה הי' תחילה במחשבתו לעשות כך. הנמשל כי המחשבה סתימאה עילאה היא מתגלה בכל העולמות ע"י הכחות הקדושים המיוחד כל א' בשמו הקדוש כגון עין פה חוטם גרון יד רגל כידוע לבאים בסוד ד'. וכתבו המחקרים שהפה הוא התגלות הראשון של המחשבה והטעם לפי שהוא קרוב אל המחשבה יותר משאר אברים. והנה ידוע כי החודש ניסן שהוא התחלת השנה מורה על ראשית העליון שהוא מחשבה סתימאה אשר משם באים כל החסדים והטובו' לישראל, והחודש אדר שהוא סוף השנה מורה על התגלות החסדים ההם ע"ד סוף המעשה תחילת המחשבה, ולכן לא נתגלה הנס הזה של פורים עד י"ג באדר ואף כי התחלת הרצים הראשונים שיצאו באגרת הראשון הי' בי"ג ניסן כמבואר בגמרא, היינו לפי שאותו רשע המן ימ"ש רצה לשנות רצונו ית' להרע לישראל והי' נראה בעיניו שיצליח כי דימה בלבו שזה תחילת המחשבה אבל באמת המחשבה קדישא היא חסדים גמורים להטיב לישראל. ולכן נתגלגל הדבר שנשתנה האגרת הראשון הזאת להטיב ליהודים כי בחודש אדר שהוא סוף המעשה נתגלה הרצון העליון שהוא רק טוב וחסד ואז ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ועל האומות הי' אימה גדולה וחשיכה. ולכן החודש הזה הוא מזל דגים שהוא מורה על החסדים הגדולים כידוע לפי שהדגים שרוים תמיד בתוך המים שהוא חסד והם פרים ורבים מאד וגם עיניהם פתוחות תמיד שאין להם גבינים לכסותם וזה רומז על עינא פקיחא שהוא ית' משגיח תמיד להטיב לישראל ולהנקם בצריהם שמצינו בהם כל סימני החסדים הנ"ל, ולפעמים אנו רואים אצלם אכזריות גדול' שאין בנמצא בשום ברי' שיהא כל אחד את חבירו חיים בלעו כמו שדרך הדגים והיינו כדי לרמז על הענין של עינא פקיחא כנ"ל. ודבר זה יכול כל אדם להרגיש גם בחוש הראות כי אם תניח שני דגים זה אצל זה או אם תצייר צורות שני דגים יהי' תמיד עינו של זה לצד אחד ועינו של השני לצד אחר שכנגדו. ולכן נקרא המזל של אדר מזל דגים לשון רבים כדי להורות על עין פקיחא שהוא טוב וחסד לישראל וגם להיפוך גבורות ודינים קשים על אוה"ע כנ"ל וגם תיבת דגי"ם הוא עולה מספר נ"ז כמנין שני השמות המצורפים בזה החודש והם א"ל הוי' והטעם לפי ששם הוי' ב"ה הוא המהוה כל העולמות ושופע תמיד בכל העולמות ובחודש הזה שהוא סוף המעשה נתגלה גם המחשבה ראשונה ע"י שם א"ל שהוא השם הראשון מן י"ג מכילין דרחמי כמ"ש חסד אל כל היוס והצירוף של שני השמות הקדושים האלה עולה כמספר דגים. ומטעם הזה נקרא החודש הזה פה דעתיק כי עתיק הוא מלשון דבר הנעתק ומובדל ומכוסה משכל אדם שאין שום אדם יכול להשיג מהותו, ופה הוא מורה על התגלות המחשבה כנ"ל. ולפי שבחודש הזה מתגלית המחשבה סתימאה הקדומה לכן נקרא פה דעתיק ע"כ: